

LUCIE FORMÁNKOVÁ / 18. 7. 2023

Být padouchem...

Co dala osobnost Miloše Kopeckého českému komediálnímu obrazu archetypálního zla?

Nekonečná smyčka a zároveň oprátka vzbuzující znepokojení. Robert Gorc z Gorceny, Baron Rupert von Kratzmar či ztracený příbuzný Limonádového Joeho – Hogofogo, to jsou ikonická jména záporných postav, narušitelů dobra, které ztvárnil charismatický televizní, filmový a divadelní herec Miloš Kopecký.

V očích tvůrčích géniů režiséra Oldřicha Lipského a scenáristy Jiřího Brdečky nalézáme vzorec stylizovaného zla a antitezi k téměř dokonalým verneovským hrdinům. Ctnostní muži v podání Karla Fialy a Michala Dočolomanského k sobě totiž potřebují adekvátně zvrácené oponenty. Kopeckého sekundování v roli oplzlého stalkera, šíleného zahradníka či klasického westernového zločince v sobě vždy neslo cosi upřímného a provokativně sympatického. Jako by se tvůrci chtěli nakrátko vyžívat v probodávání lehce narcistního urozeného operního pěvce v *Tajemství hradu v Karpatech* (1981) či v osahávání hrdinovy roztomilé lásky v *Adéla ještě nevečeřela* (1977). Aspekt ponížení až komicky rovného hlavního hrdiny je přítomný za spokojeného šklebu či hurónského smíchu, jemuž je snadné podlehnout a alespoň na okamžik fandit.

Kopeckého antihrdinové jsou romantičtí rozervaní muži, milovníci kultury, obsesivní obdivovatelé žen a specialisté ve svých oborech. Jsou rovněž rebelové a divoce rozháraní provokatéři, jejichž činy lze jasně identifikovat jako špatné. Nelze však mluvit o zcela černobílém rozdělení mezi dobrem a zlem, ačkoliv k této myšlenkové zkratce stylizovanost a komika verneovského světa svádějí. Hyperbolizované vlastnosti padoucha jsou pestrobarevné, teatrální a hlavně hravé. Potřebujeme jeho šibalskou a dětskou divokost v dospělém řádu hrdinů či detektivů. Věřím, že právě tady se moje dětská duše radovala pokaždé, když Kopecký unikl potrestání. Když se

na konci *Adély* objevil, jak prchá v lokomotivě do Egypta. Když ho stříhovým trikem samotný film oživil v *Limonádovém Joeovi* či když odešel z tohoto světa za zvuků hlasu své milované salsy verde.

Lipský i Brdečka svým záporákům fandili, a proto je nechali dýchat skrze Miloše Kopeckého. Jeho zlo totiž znamenalo krom boření pravidel taky smích a hlavně svobodu našeho temného já.